

gend jaar mogen de vrouwen voor de eerste maal van haar stemrecht gebruik maken; vrouwen hebben dringend verzoekt geen veranderingen op het gebied van de Kerk te maken, tot ook zij haar invloed kunnen laten gelden. Tegelijkertijd de vraag, of de Kerk aan den Staat verbonden blijven zal, komt ook de vraag aan de orde, of op de staatscholen nog godsdienstonderwijs zal gegeven worden. Reeds is door den „Kerkelijke landbond", een vereniging van positieve elementen in de landkerk, welke in dezen tijd van gisting geboren werd, ook een Evangelisch kerk- en schoolfonds gesticht, die zich tot taak stelt, het rationalisme te bestrijden en aan het positieve Christendom zijn gezegenden invloed, ook onder de nieuwe kerkelijke vormen die komen moeten, te verzekeren.

## Gemengd Nieuws.

**Carmen Sylva over de Joden.** Het Weekblad voor Israëlitische Huisgezinnen heeft van Carmen Sylva, de onlangs gestorven koningin van Roemenie, enkele uitspraken aangehaald over de Joden en het Jodendom.

Deze vorstelijke dichteres heeft o.a. beweerd dat de Joden hun godsdienst zuiverder bewaard hebben dan de Christenen.

„De Christenen hebben hun Jodenhaat en de eeuwige vervolging, waaronder zij dit bewonderenswaardig volk hebben doen lijden, wel eens willen verantwoordelijk doen te verwijzen naar de kruisjagers van Christus. Laat ons volkomen eerlijk zijn jegens ons zelf. Was zouden de heidensche Christenen wel doen, als Christus weer verscheen? Ik vrees, dat zij niet eens „Hosanna" zouden roepen, doch hem naastom voor een zeer gevaarlijk socialist zouden verklaren en hem minstens opsluiten in een gekkenhuis. Tolstoi heeft het Christendom streng willen naleven en het inderdaad verweren, doch in moreelen is hij zoo goed als gekruisigd geworden, vooral toen hij de jachters naar den tempel ging jagen en te adderebrood noemde, toen hij roover was en huichelaar, waarmee het Christendom in ongelang, aan het licht bracht.

„De Joden zijn het eenige volk, dat geen verval heeft medegemaakt. Zij blijven vast en sterk en onversierd, hulpvaardig jegens elkaar, gezond, rijk aan kinderen en machig. En dit alles danken zij eenen enkelen man, den grootsten heerscher dien de wereld heeft aanschouwd, den koning der koningen, den wijzen arts, den grootsten ziel- en natuurkundige, die er ooit heeft geleefd: Mozes. Wie zou op een troon kunnen leven, zonder aanbiddend neer te knielen voor Mozes? Hij is een heerscher, die zijn volk eerst heeft gemaakt, die het zoo heeft opgebouwd, dat het de stormen kan trotseren. Wanneer de wereld de Mozaïsche wetten zou hebben aangenomen, zou zij gespaard gebleven zijn voor tuberculose, kanker, diphterie en hoe al die andere verwoestende ziekten nog mogen heten. Karel de Grote, Haroen al Raschid en Caesar moesten buigen voor Mozes, want al hunne rijken bestaen niet meer; Mozes' rijk daarentegen breidt zich voortdurend uit.

„Het Jodendom kent geen biggeloof. Dat ligt mischien in zijn ras. Dit is niet toegankelijk voor biggeloof. Of ligt het mischien aan Mozes, die zijn volk zoo gezond opbouwde en het krachtig genoeg gaf, waarnaast de hulp van het biggeloof onnoodig was? Biggeloof is immers niets anders dan hulpeloosheid. De Jood is echter nooit hulpeloos als hij vasthoudt aan zijn wetten. Die hebben voor alles gezorgd, aan alles gedacht, zij passen voor goede en kwade uren. Zij leidden Israël zoo zeker als eenmaal de arke des verbonds door de woestijn.

Wanneer de vorstelijke schrijfter beweerd dat het Jodendom geen verval kent, dan zag zij kennelijk over het hoofd, hoeveel moderne Joden er gevonden worden, die met alles wat de vaderen hun overleverden, radicaal hebben gebroken. Dat Tolstoi inderdaad het Christendom verwerenlijkt heeft, zal niemand kunnen volhouden, die weet dat deze Russische denker op het laatste van zijn leven een poging deed om datgene in te passen dat hengen wat hij in zijn werken voorgestaan heeft, doch dat deze hem niet geheel gelukt is.

De bewondering die Carmen Sylva voor Mozes als wetgever heeft, kunnen wij begrijpen. Voordat de medische wetenschap in de tweede helft der 19de eeuw met bacillen en bacteriën is gaan rekenen, heeft Mozes wetten aan Israël gegeven die bewijzen, dat deze man Gods door openbaring Gods verstand, wat geleerden eeuwen later door onderzoek hebben bereikt, kennen. Dit moet aan menschen, die aan geestelijke Godopenbaring gelooven, wel zeer wonderlijk voorkomen. Dat Israël en de volken niet door wetten en inzettingen gered worden kunnen, bleef voor de gentiele schrijfter helaas verborgen.

WINKEL.

werd hij voortgedreven om de zaak af te doen, en Frits hij het gerecht aan te klagen.

Met verhaast en niet zonder zorg zag zijn vrouw het aan. Zoo gejaagd en drijft had zij hem zelden of nooit gezien. Zou hem ook iets schelen?

„Zoudt ge niet liever het wagenje gebruiken?" vroeg zij, na vernomen te hebben waar haar man heen wilde.

„Neen", zei hij kortaf.

„Neem dan tenminste een kniecht mee", vervolgde zij.

Nu werd de man des huizes opnieuw boos, en hij riep uit:

„Wat een onzin. 't Is al erg genoeg, dat ik zelf in zoo'n drukken tijd het werk in den steek moet laten. En nu zou ik voor dit korte eindje weg ook nog een kniecht en een paar trekkieren aan het werk onttrekken. Neen, neen, ik ga zelf en ben over een paar uur zeker terug".

In zich zelf brommend greep Wouter zijn zwaren, knoestigen wandelstok en stapte zoo gewapend het voetpad op vlak bij zijn woning. Dit pad liep over een kleine hoogte aan wier voet een spoorlijn zich kronkelde. Vlak bij was de welbestaate en drukke groote weg, die veel gemakkelijker was dan het voetpad. Maar het laatste was korter en daarom was het onzen burgemeester thans bovenal te doen.

Boven op den dorren, met struikgewas begroeiden heuvel, stond de burgemeester en oogenblik stil om adem te scheppen. Onverwacht zag hij eensklaps niet ver van zich innend op den grond liggen. Het was een havelooze kerel met juist geen gunstig uiterlijk, lang en mager van gestalte en een ouden gedekten hoed op het hoofd. Toen de burgemeester nader trad, richtte de man zich snel op en stond overeind. En met verbaast aanschouwen Wouter de Regt voor zich het levend evenbeeld van Bertus. 't Was duidelijk, Bertus, zooals de burgemeester hem inderjijd in de hut had gevangen genomen, stond nu verjongd als 't ware in de gedaante van zijn roon voor De Regt, die zeker zoo iets wel alteminst verwacht had.

„Mijnheer de burgemeester", zei de zwerver, terwijl hij met een spottend gebaar zijn hoed afaam, „ik heb de eer mij zelf u voor te stellen, als Frits die zijn vader wil wreken".

't Was zeker onbeschikbaar en de burgemeester voelde het diep. Zoiets had hij zich niet kunnen voorstellen.

„Wacht maar, deugniet!", riep hij toornig en hief met dreigend gebaar zijn met ijzer beslagen stok op.

Maar uit het zware wapen den jongen man trefte kon, was Frits het af ontkomen, en rende hij met groote snelheid den heuvel af vóór den burgemeester uit. Om dezen te teregen liep hij achteruit en maakte daarbij allerlei bokkesprongen, terwijl hij telkens spottend voor zijn vervolger den hoed afaam en daarbij allerlei gezichten trok.

De burgemeester was woedend. Misschien had hij nog nipt in zijn leven zoo hard gelopen als thans. Maar het baatte weinig. Tegen de vlugheid en vaardigheid van den kunstenaar was hij niet opgewassen.

Tandenknarsend zag hij het aan, hoe Frits de spoorlijn overstak, wat mogelijk was, wijl deze aan de weinig begane heuvelzijde niet was afgealoten. Vlug als een aap vervolgde intusschen de jonge kunstenaar zijn pad, nu eens buitlend op handen en voeten, dan weer springend als een aap, maar steeds wel zorgend buiten het bereik van den burgemeester te blijven. Doch ook deze gaf het niet op. De spoorweg had hier wat men een overweg noemt. Aan de overzijde paalde de lijn aan den drukken grooten weg en was daarom aan die zijde behoorlijk afgealoten, onder anderen door een boom die neergelaten werd, wanneer een trein naderde. De burgemeester wist dit natuurlijk en begreep dus dadelijk welke richting Frits nam. Dien kant uitzien, ontdekte hij echter iets, dat hem uitnemend te staatscheen te zullen komen.

De slagboom aan de overkant was dicht, er was vermoedelijk een trein in aantocht. De boom was zoo ingericht, dat als hij neerhing, onderdoorkruipen onmogelijk was. Frits zat dus in de knip, zoo dacht de burgemeester en hij herhaalde bij zich zelf zijn oude spreuk: Het heeft nog den tijd.

Of dat waar zou blijken?

Den laatste tijd gingen de meeste bladen over tot het innen der abonnementsgelden bij vooruitbetaling. Ook wij moesten tot dezen maatregel besluiten. Wij zullen hem echter niet openen, maar geleidelijk doorvoeren. Vandaar, dat onze abonnementskwitantien over het lopende kwartaal, dat 30 Sept. a.s. eindigt, den 27en Aug. 1916 werden afgegeven.

Onze abonné's, die ons steeds zoo getrouw hun postwissel doen toekomen, verzoeken wij beleefd, ons thans te zenden de abonnementsgelden over het kwartaal, eindigende 30 Sept., ten bedrage van f. 1.20, aan het adres van De Administratie van „De Heraut", Amsterdam.

De abonnementsprijs van De Heraut is f. 1.20 per kwartaal.

Na ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan bericht gezonden.

DE ADMINISTRATIE.

Amsterdam, Aug. 1916.

## Advertentiën.

Op den vroege morgen van den dag der ruste ging in tot de eeuwige rust, onzen waarden broeder mede-Opleider

JACOBUS VAN GINKEL.

Sedert vele jaren mocht hij den Heere dienen in het Ambt, en met de hem geschenken gaven de Kerk van Christus h. t. p. tot grooten steun zijn.

Openb. 14: 13.

Namen der Kerkraad der Ger. Kerk te Nijmegen, Dr. R. SMEDING, Praesid. JOH. W. MAAS, Scriba, Nijmegen, 28 Aug. 1916.

**L. G. WEISZ & Co.,**  
Commissionairs in Effecten,  
Westermarkt No. 21  
AMSTERDAM.

**Mr. G. H. A. GROSHEIDE Jr.**  
Accountant, Lid van het Ned. Inst. v. Aoo.  
Singel No. 303, T. 1233 N.  
AMSTERDAM,  
belast zich met inrichten en controleren van administraties en alle andere accountantswerkzaamheden.

## V.C.L.

Wie thans lid wordt van de „Vereniging ter bevordering van Christelijke Lectuur", ontvangt dit jaar vier boeken, een waarde vertegenwoordigende van ongeveer 200 gulden, terwijl bovendien nog uit den Catalogus der Vereniging voor f. 5.— gratis aan boeken mag uitgezocht worden. Men ontvangt alzoo voor een waarde van p.l.m. f. 11.—, waarvoor men, door lid te worden, slechts f. 5.— behoort te betalen.

De prijs van het lidmaatschap is per jaar

**5 gulden**

Op aanvraag wordt het prospectus gaarne toegezonden

**KAMPEN - J. H. KOK**

## WED. JOHs. ALBERTS,

Tabak- en Sigarenmagazijn

„BILDERDIJK",

Bilderdijkstraat 5, - Amsterdam.

Ruime sortering van goede merken in elken prijs.

**ZONDAGS GESLOTEN.**

## De Heraut

VOOR DE

Gerelieerde Kerken in Nederland.

Bureau: WARMOESSTRAAT 96, Amsterdam.

ADVERTENTIEPRIJS:

van 1-6 regels . . . . . f. 1.20,  
iedere regel meer . . . . . f. 0.20.

CONTRACTEN:

Bij contract voor het verbruik binnen een jaar van minstens:  
500 regels . . . . . 16 cents per regel  
1000 „ . . . . . 14 „ „ „  
2000 „ . . . . . 12 „ „ „

## Koninklijke Hollandsche Lloyd.

Eerstvolgende afvaarten naar:

**Pernambuco, Bahia, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo en Buenos-Aires.**

| Vertrek van:   | Amsterdam | Falmouth | Coruna   | Vigo     | Lissabon |
|----------------|-----------|----------|----------|----------|----------|
| S.S. HOLLANDIA | 13 Sept.  | 20 Sept. | 22 Sept. | 23 Sept. | 24 Sept. |
| S.S. FRISIA    | 11 Oct.   | 18 Oct.  | 20 Oct.  | 21 Oct.  | 22 Oct.  |
| S.S. ZEELANDIA | 8 Nov.    | 15 Nov.  | 17 Nov.  | 18 Nov.  | 19 Nov.  |

Deze Stoomschepen vervoeren passagiers 1e, 2e en 3e klasse.

Voor inlichtingen wende men zich tot den Koninklijken Hollandschen Lloyd, Prins Hendrikade 131 te Amsterdam, Telegram-Adres: Reallloyd, of tot de Agenten te Rotterdam: D. BURGER & ZOON; te 's-Gravenhage: CRANS & Co.

## Vrije Universiteit.

In dank ontvangen.

Voor de Vereeniging:

Aan Legaten:

door notaris Ph. J. v. d. Werf te Joure van wijlen Meij. de Wed. G. H. de Vries f. 100.

Aan Contributien:

per post ontvangen f. 36.50.

Aan Collecten (voor de Theol. faculteit):

van de Gereformeerde Kerk te Hendrik-Ido-Ambacht f. 30.

Aan Schenkingen:

voor Dr. H. J. Heida gevonden in de collectie te Sudsakaal f. 10.

Voor de Medische Faculteit:

(Contributien) door Dr. L. van Loon uit Biggkerke f. 3, uit Koudekerke f. 18.50, uit Rithem f. 1, uit Souburg f. 4.75, uit Westkapelle f. 0.50, uit Zuidland f. 1, samen f. 28.75; door den heer A. de Visser te Oost-Kapelle f. 9.50; door den heer K. Dingemans te Grijskerke f. 14.75; door den heer A. den Beste uit Hoornaar f. 14.50; uit Meerkerk f. 3, uit Nieuwland f. 4, uit Noordoos f. 3, uit Oudland f. 1, samen f. 27.50.

Voor het TE KORT:

door den heer P. G. Smelik te Schipluiden f. 24.50; J. van Gunster te Kampen f. 10.80.

Voor het Studenten Studiefonds:

a deposita ontvangen per post f. 10.50.

TH. RUYSS Gm., Penningmeester.

Amsterdam, Keizersgracht 162.

Zending onder de Joden van de Gereformeerde Kerken in Nederland.

Verantwoording van 29 Juli tot 26 Aug. 1916.

Collecten of bijdragen: te Heerde f. 15.10; Zuidhorn f. 15.16; Oldekerk f. 27.77; Zevenhuizen f. 14.634; Kornhorn f. 10.90; Marum f. 26.28; de Leek f. 12.154; Lurjagst f. 13.434; Oldehoeve f. 17.604; Eumatil f. 29.71; Boerakker f. 5.25; Grijskerk f. 15.66; de Wilp f. 3.354; Munnekezijl f. 18.52; Kommerzijl f. 20.11; Stad a.h. Haringvliet f. 17.10; Langeslag f. 10.09; Steenvijk f. 22.50; Drimmelen f. 6.24; Moerdijk f. 7.53; Willemstad f. 9.714; Fijnaart f. 5.56; Raamsdonk f. 6.574; Zevenbergen f. 8.20.

Giften: van W. R. K. Bloemendaal, Loosduinen f. 1; een br. Wams f. 2.50; naakrans „Martha" te Apeldoorn f. 2; gevonden in de collectie te Winsam (Gr.) f. 5; id. te Hazerswoude f. 10; id. te IJsselt f. 1; id. te Sudsakaal f. 3.

Dr. H. C. VAN DEN BRINK.

Dieren, 23 Aug. 1916. Deputaat-Quaestor.

Enersan-

tabletten leiden tot verhooging der energie, versterking en opfrissing van lichaam en

**zenuwen.**

Verdrijven bloedsarmoede en zwakte-kwalen, verbeteren den eetlust, doen het lichaamsgewicht toenemen. Verkrijgbaar in kokers van 100 tabletten a f. 1.—, 3 kokers f. 2.85, 6 kokers f. 5.50. In Apotheken en

**Drogisterijen.**

## Hoesten

bedaat spoedig, wijl het vastzettend slijm wordt opgelost door het gebruik van eenige Anga-bonbons. Prijs 30 en 60 ct. per doos. In Apotheken en Drogisterijen.

## Verkocht:

1 a f. 500 4 % Ger. Kerk te Rotterdam 86 %.

1 „ 500 Ver. voor Lager Onderwijs op Ger. Grondslag te Amsterdam . . . 80 %.

**Aangeboden:**

1 a f. 500 4 % Ver. voor Lager Onderwijs op Ger. Grondslag te Amsterdam 80 %.

1 „ 100 4 % Sonnevank . . . . . 83 %.

1 „ 500 4 1/2 % Sch. Sloten en Overtoom 91 %.

1 „ 500 4 % Ger. Scholen te Utrecht 82 %.

1 „ 100 4 1/2 % Ver. tot Verz. van Minderjarigen te Utrecht . . . . . 90 %.

1 „ 500 4 % Ger. Kerk te Rotterdam 88 %.

Deze fondsen worden geregeld tegen 100 % uitgeloot; de rente wordt prompt betaald.

Alle vorige aanblijdingen zijn hierna vervallen.

**Gevraagd:**

Aanblijding van:

2 a f. 100 4 % Ver. voor Lager Onderwijs op Ger. Grondslag te Amsterdam.

2 „ 500 4 % Valdwijk.

1 „ 1000 4 % „

**Beloeningen:**

op fondsen door ons ter verkoop aangenomen, wordt de verhoogd 50 tot 70 % van het nom. bedrag ter loon verstrekt.

Nadere inlichtingen worden verstrekt door

**HELDERTS & Co.**

AMSTERDAM, Egelantiersgracht 16

## Spaarbank

VOOR DE

Stad AMSTERDAM.

(Opgericht in 1848).

Hoofdbureau,

Singel 544—546.

Geopend:

ELKEN WERKDAG van des morgens half 10 tot des avonds half 9 uur.

Bijbureau:

Bloemgracht 33

Haarlemmerplein 4

Bilderdijkstraat 194

Geintuurbaan 131

„Zeemanshuis", Kadijkplein 8

1ste Van Swindenstraat 19.

Brederoedstraat 103.

Geopend:

ELKEN WERKDAG des morgens van half 10 tot half 1 en des avonds van half 7 tot half 9 uur.

Mr. H. J. J. POST,

Directeur.

## Drukkerij De Standaard

Amsterdam

Warmoesstraat 96 - Int. Tel. Noord 2315

Circulaires :- Programma's

Convocatiën :- Bestekken

Aanbevelen :- Prospecten

Dissertatiën

en alle andere Drukwerken

Uitvoering vlug en net

Prijsberekening billijk

Abonnementen op

**DE HERAUT**

in Zuid-Afrika

worden aangenomen door

**J. L. VAN SCHAIK,**

Boekhandelaar,

Kerkstraat Centraal

Pretoria

Postbus 724.

Prijs per jaargang 10/,- bij vooruitbetaling.

## Voor Kinderen.

OM EEN PENNING.

VIII.

DE DADEN.

Doch het zou nog erger worden.

Op een morgen vond de burgemeester op den vloer van zijn kamer een brief, die er van buiten onogelijk en vuil uitzag. Hoe die brief daar kwam, wist niemand.

De Regt opende het papier en las:

„Mijnheer de burgemeester!

Al doet gij al wat gij kunt, toch zal ik mij op u wreken, dat heb ik aan mijn vader, die nu dood is, beloofd en ik zal mijn woord houden. We zijn ongelukkig geworden, en wie zijn schuld is dat? Enkel van u. Want we waren niet van zins allenmaal eerlijke menschen te worden, toen gij kwam en mijn vader weghaalde. Nu ben ik een arme wees, en heb alles verloren en een fagebond. Eikenen verschopt mij. Maar ik zal het u betaalt zette.

Uw dw. dr.

Frits."

Vol verbaast las de burgemeester het papier, en smet het toen drijft van zich. Hij begreep maar al te goed wie de schrijver was.

„Frits van Bertus!", riep hij toornig. Dat verwenste boevenpak zal mij nog in 't graf brengen. In een oogenblik stond alles hem voor den geest, wat acht jaar geleden was gebeurd. Maar daar achter rees ook nog de herinnering aan de ergernis, die hem het gedrag van Bertus dikwijls gegeven had. En nu was Bertus wel dood, maar het bleef duidelijk, dat zijn zoon en opvolger niet voor hem onderded. Hoeveel kwaads kon een jeugmens als Frits hem, Wouter de Regt, nog brouwen, te meer wijd de jonge man meende zijn vader te moeten wreken. Dat moest uit zijn. Ik zal niet rusten, sprak hij, vóór de laatste van dit gebroed geen kwaad meer kan doen.

Met meer haast dan gewoonlijk, maakte de burgemeester zich gereed uit te gaan. In den regel was hij er zeer op gesteld dat zijn kleeren net zaten; thans scheen het hem niet te kunnen schelen. Ook dat het ongetijds was, scheen hij te vergeten, en eveneens dat het toch dwaasheid was den langen weg naar de maatsie dach, waar het gerecht zetelde, te voet af te leggen, te meer wijd hij toch gemakkelijk rijden kon. 't Was als

Dit blad is  
Bijdragen  
van dit bl.  
Advertentiën  
Inzendinge  
vragen, kun

„Ce

In 't h

mensch se

Aartsvaders

geend gaf

bestaan nu

hoog versta

Wie zou

leven te t

God's was.

God begeh

God als n

buiten onze

In het le

stond dit l

zijn, sterk e

Men nam

hoe er ondt

sterke stroo

die vijandig

alle manier

En nu kw

hart als va